

TURLI MAMLAKATLARDA QAYTA SANOATLASHTIRISHGA YONDASHUVLAR

Yusupov Nurbekjon Xasan o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
„Menejment” kafedrası assistenti.

Yusupov Bekzod Baxtiyor o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti,
Menejment yo'nalishi 3-kurs talabasi

Annostatsiya: Ushbu maqola turli mamlakatlarda qayta sanoatlashtirishga yondashuvlar mavzusiga oid aniq ma'lumotlar va turli mamlakatlar sanoatlashuvida o'zlarining yondashuv uslublarini o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Germaniyada qayta sanoatlashtirish, Platforma Industrie 4.0, Tax cuts, Jobs Acts, 3D-Printer, Abenomika, Society 5.0

Аннотация: Данная статья содержит точную информацию о подходах к реиндустриализации в различных странах, а также рассматривает особенности их собственных моделей индустриализации.

Ключевые слова: реиндустриализация в Германии, платформа Industrie 4.0, налоговые льготы, закон о занятости (Jobs Act), 3D-принтер, абэномика, Общество 5.0 (Society 5.0).

Annotation: This article provides precise information on approaches to reindustrialization in various countries and examines their distinctive models of industrial development.

Keywords: reindustrialization in Germany, Platform Industrie 4.0, tax cuts, Jobs Act, 3D printer, Abenomics, Society 5.0.

Kirish qismi. Bugungi globallashuv va texnologik rivojlanish sharoitida sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilish va ularni yangi bosqichga olib chiqish dolzarb masalalardan biriga aylanmoqda. Ayniqsa, rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda qayta sanoatlashtirish siyosati iqtisodiy o‘shishni ta’minlash, yangi ish o‘rinlari yaratish hamda milliy raqobatbardoshlikni oshirishda muhim omil sifatida qaralmoqda. Qayta sanoatlashtirish jarayoni faqat ishlab chiqarishni tiklash bilan cheklanib qolmay, balki innovatsion texnologiyalarni joriy etish, raqamli iqtisodiyotga o‘tish va yuqori qo‘shilgan qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirishni ham o‘z ichiga oladi. Bu borada Germaniyada “Industrie 4.0” platformasi, Yaponiyada “Society 5.0” konsepsiyasi hamda AQSh va Yevropa mamlakatlarida amalga oshirilayotgan soliq imtiyozlari va mehnat bozorini isloh qilishga qaratilgan dasturlar muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur maqolada turli mamlakatlarda qayta sanoatlashtirishga yondashuvlar tahlil qilinadi, ularning o‘ziga xos jihatlari va amaliy natijalari ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, ushbu tajribalar asosida samarali sanoat siyosatini shakllantirish bo‘yicha xulosalar beriladi.

Asosiy qism. Davlatlarda qayta sanoatlashtirish strategiyasi.

Germaniyada qayta sanoatlashtirish strategiyasi Industrie 4.0 konsepsiyasi atrofida qurilgan. 2013 yilda Platforma Industrie 4.0 tashkil etildi. Sanoat sektori umumiy YIMning taxminan 20–25%ini tashkil etadi. R&D xarajatlari YIMga nisbatan taxminan 3% ga teng. Kichik va o‘rta korxonalar (Mittelstand) jami kompaniyalarning >99%ini tashkil etadi. 2017 yilda 12 ta raqamli hubni yaratgan Digital Hub Initiative ishga tushirildi. Hukumat raqamli transformatsiyaga milliardlab yevro miqdorida subsidiya ajratadi.

AQShda qayta sanoatlashtirish 2010–2020 yillardan boshlab siyosiy va moliyaviy rag'batlar bilan kuchaydi. 2017 Tax Cuts and Jobs Act, 2022 CHIPS and Science Act va 2022 Inflation Reduction Act ishlab chiqarishni mahalliyashtirishni rag'batlantirdi. Texnologik innovatsiyalar: avtomatlashtirish, robototexnika, sun'iy intellekt, ilg'or sensorlar, 3D-printer, IoT va ilg'or materiallar orqali ishlab chiqarish samaradorligi va qiymat zanjiri qayta shakllanmoqda.

Xitoyning qayta sanoatlashtirish yondashuvi markazlashgan davlat boshqaruvi va sanoat subsidiyalariga asoslangan. Siyosatlarni Besh yillik rejalari orqali amalga oshirish (Made in China 2025 — 2015; 14-besh yillik reja 2021–2025). Asosiy yo'nalishlar: yarimo'tkazgichlar, elektr transport, qayta tiklanadigan energiya, sun'iy intellekt. Mexanizmlar: soliq imtiyozlari, R&D grantlari, past foizli kreditlar orqali davlat banklari, hukumat xaridlari, sanoat parklar va SOE qo'llab-quvvatlashi. R&D xarajatlari taxminan 2.4% YaIM.

Yaponiya yuqori qo'shilgan qiymatli ishlab chiqarishni tiklash uchun quyidagilarni amalga oshiradi: 1) “Abenomika” siyosati orqali sanoatni modernizatsiya va ichki talabni rag'batlantirish; 2) 2016 yilda e'lon qilingan “Society 5.0” raqamli transformatsiya strategiyasi; 3) yarimo'tkazgichlar va batareya zanjirini mustahkamlash uchun davlat subsidiya va investitsiyalar; 4) robototexnika, aniq mashinasozlik, ilg'or materiallar va biotexnologiya sohalariga R&D va soliq imtiyozlari; 5) qayta joylashtirish va yaqinlashuvni qo'llab-quvvatlash dasturlari.

Xulosa qismi. Turli mamlakatlarning qayta sanoatlashtirish tajribasi shuni ko'rsatadiki, ushbu jarayon har bir davlatda o'ziga xos iqtisodiy, siyosiy va institutsional sharoitlarga mos holda shakllanadi. Germaniya tajribasida “Industrie 4.0” orqali raqamli transformatsiya va kichik hamda o'rta korxonalarni qo'llab-quvvatlash ustuvor yo'nalish sifatida namoyon bo'ladi. AQSh esa soliq imtiyozlari va yirik qonunchilik tashabbuslari orqali ishlab chiqarishni mahalliyashtirish va

innovatsiyalarni jadallashtirishga urg‘u beradi. Xitoyning yondashuvi markazlashgan boshqaruv va davlat tomonidan keng ko‘lamli qo‘llab-quvvatlash mexanizmlariga asoslangan bo‘lib, strategik tarmoqlarni tezkor rivojlantirishga xizmat qiladi. Yaponiya esa yuqori qo‘shilgan qiymatli ishlab chiqarish, innovatsiyalar va raqamli jamiyat konsepsiyalarini uyg‘unlashtirish orqali sanoatni modernizatsiya qilishga intiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Abdurakhmonov Q.X. Inson resurslarini boshqarish. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2022. — 384 b.
2. Schwab K. The Global Competitiveness Report: Special Edition 2020. — Geneva: World Economic Forum, 2020.
3. Armstrong M., Taylor S. Human Resource Management Practice. — London: Kogan Page, 2020.
4. OECD. Employment Outlook 2022. — Paris: OECD Publishing, 2022.